

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2023. március 11., megyei szakasz

5. osztály, magyar tagozat

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Volt egyszer két tündér, de mondhatnám azt is, hogy két rigó, de még azt is, hogy két kislány, én nem tudom megmondani, melyik, mert mindháromra hasonlítottak: hajnalonta nyitott ablakaik párkányán ülve füttyörésztek, mint a rigók, hálóingben lógatták a lábuk, mint valami unatkozó tündérek, az egyik olyan szőke kislány, akárha fején limonádét hordana, a másik mint egy faodú, olyan barna.

Ezek a szőke és barna tündérrigólányok minden hajnali füttyörészésük után, amikor már reggel lett és járt a postás, átugráltak házuk küszöbén – egy nagy piros fazekat cipelve magukkal – egészen a postaláráig, onnan kiszedték a leveleket, mind egy szálíg, bele a fazékba, aztán becicelődtek a házukba.

Bent leültek a nagy piros fazék köré, és bontani kezdték a borítékokat.

Az elsőből egy kék lebegésű, pókhálófinom kendő bomlott ki, nagy lyukkal a sarkában, mellette papíron írás:

– Kedves emlékfoltozók! Úgy hallottam, ti, akik tündérrigólányok vagytok, meg tudjátok foltozni az emlékeket. Én egy öreg, kék roller vagyok, és bárhogy próbálom, mégsem emlékszem arra az utcára, ahol először gurultak a kerekeim. Lyukas az emlékem. Foltozzátok meg, kérve kérlek, hadd juthasson eszembe a régi utca, a régi forgás.

A tündérrigólányok újabb levelet bontottak, abból zöld kendő bomlott ki, éktelenkedő lyukkal a közepén, mellette írás:

– Kedves emlékfoltozók! Én egy tölgyfa vagyok. Jó ideje próbálok visszaemlékezni arra, milyen volt körülöttem a fű, a föld, amikor még csemete voltam, és nem jut eszembe, semmi módon. Megnőttem, kiment a fejemből, üres, lyukas ott az emlékem, kérlek, segítsetek, foltozzátok meg!

Aztán egy harmadik levelet is bontottak a tündérrigólányok, abból egy színes kendő lebegett elő, akkora lyukkal, hogy majdnem átfért rajta a piros fazék. Pedig az aztán jó nagy volt. A színes kendő mellett levél:

– Kedves emlékfoltozók! Én egy fiú vagyok, keresem az emlékeimben a nagymamámat, de nem találom. Nem emlékszem arra, hogy milyen volt, amikor énekelt nekem kisfiú koromban. Kérlek, foltozzátok meg az emlékeimet.

A tündérrigólányok papucsot húztak, fogták a kiürült fazekat, és elmentek megkeresni azt az utcát, ahol réges-régen a kék roller kerekei gurultak.

Hét nap s hét éjjel mentek, s mikor érezték, hogy immár jó helyen járnak, és tudták is, hogy az a jó hely a roller valamikori utcája, akkor felvettek az utca porosából egy darabot, a házak színeiből egy fuvintásnyit, s betették a piros fazékba, vitték magukkal.

Aztán tovább mentek, még hét nap s hét éjjel, míg el nem jutottak ahhoz a földhöz, amelyik régen a csemete tölgyfa alatt terült el. Fölvettek onnan egy hangyabolyt, betették a piros fazékba azt is, majd továbbindultak.

Alig bírták már a járást, mindegyre belebotlottak hosszú hálóingeikbe, már füttyörészni sem volt kedvük, de tudták, hogy még dolguk van. Még egy fontos dolguk. Ezért hát mentek, még hét nap s hét éjjel, míg egy házhoz nem értek, ott ült benne egy nagymama, puha volt, meleg ölelésű, ült ott és énekelt:

– Aludj, ingó-bingó – a két kislány fazékába gyűjtötte a repkedő éneklőhangokat, a puhaságot, a meleget, majd kimentek egy dombra, letették a fazekat, hátukra feküdtek, fújták kicsit a felhőket, és kacagtak.

Amikor jól kikacagták magukat, megkeresték a hazafele vezető utat, s nemcsak hét, de hétszer hét napig mentek, míg hazáig nem értek.

Akkor felmentek a padlásra, s elővették a három lyukas kendőt, amelyeket a postás hozott.

Az öreg rollertől érkező lyukas kéket, a tölgyfától kapott üres közepű zöldet és a nagy lyukú színeset, a fiút. Kiterítették valamennyit a földre, elővették tűiket, cérnáikat, majd a fazékból a poros földadarabot, a fuvintásnyi színeket, amiket a régi utcából és házairól összegyűjtöttek, s rátették az első kendő lyukas részére. Odaöltögették, megfoltozták a kék roller emlékét, emlékeztetett immár, milyen volt az utca és a házak, ahol először forogtak a kerekei. Aztán elővették a fazékból a hangyabolyt, rátették a zöld kendő lyukas közepére, odaöltögették azt is, megfoltozták a tölgyfa emlékét, immár eszébe juthatott a hangyaboly, ami még csemete korában terült el alatta. Végül elővették a nagymama énekének hangjait,

a melegséget, a puhaságot, rávarrták azokat a harmadik, a színes kendő lyukas részére, megfoltozták a fiú emlékét, eszébe juthatott így a nagymamája éneke, melege, puhasága.

Miután végeztek az emlékfoltozással, felvitték a kendőket a padlásra, kiteregették a fecskefészkek mellé, lengtek-lobogtak a megfoltozott emlékek.

A padlásról látták, hogy lement a nap, esteledik, megitták mézes tejüket, fogat mostak, és ágyba bújtak. Kuncogtak kettőt-hármat, majd mély álomba merültek. Aztán hajnalodott, s a tündérrigólányok már ott füttyörésztek ismét nyitott ablakaik párkányán, lógatták a lábukat, hálóingben, piros fazékkal, várták a postást.

(Máté Angi: Emlékfoltozók)

1. Mire képesek a mesében szereplő tündérrigólányok? 5 pont
 2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! Minden kijelentéshez egyetlen jelölés tartozik.
 - a. Az első levélből egy kék lebegésű, pókhálófinom kendő bomlott ki.
 - b. A kék roller nem emlékezett az utcára, ahol először gurultak a kerekei.
 - c. A kisfiú a nagymamája meséire nem emlékezett.
 - d. A roller valamikori utcájából egy hangyabolyt vettek fel.
 - e. Az emlékfoltozók másnap is várták, hogy emlékeket foltozhassanak. 5 pont
 3. Válaszd ki a megadott lehetőségek közül azt, amelyikhez a legközelebb áll a következő kifejezések jelentése! Írd át a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét!

kiszedték a leveleket mind egy szálig: a. az összes levelet kiszedték
b. a leveleket apró darabokban szedték ki

becihelődtek a házukba: a. gyorsan bementek a házukba
b. lassan, nehézkes mozgással mentek be a házukba

pókhálófinom kendő: a. nagyon vékony kendő
b. pókhálóból készült kendő

éktelenkedő lyuk: a. óriási lyuk
b. égszínkéék lyuk

kiment a fejemből: a. elfelejtettem
b. eszembe jutott 5 pont
 4. Mutasd be 3–4 mondatban a mesében szereplő két tündérrigólány viszonyát! 5 pont
 5. Könnyű vagy nehéz feladat a hiányzó emlékek felkutatása? Fejtsd ki véleményed a szöveg alapján 4–5 mondatban! 10 pont
 6. A mesében megjelenő leveleket figyelembe véve, írd meg a saját 3–4 mondatos üzeneted az emlékfoltozóknak (az üzenetben ne szerepeljen a neved)! Te mit kérnél tőlük, mire szeretnél visszaemlékezni? 10 pont
- Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL

45 pont

Folytasd az alábbi mesét 1–1,5 oldalnyi elbeszélő szöveggel!

„Volt egyszer egy lány, aki nem beszélt. Nagyocska volt már pedig, lassan a válláig ért az anyjának, mégse szólt egyetlen emberi szót sem. Pedig eszes volt, láthatta azt mindenki a szeme csillogásából. Némának se lehetett gondolni, hiszen gyönyörű erdei hangokat hallatott, és siketnek se, hiszen utánozta a szél zúgását a mezőkön, utánozta a füvek dúdolását. Nem beszélt mégse, csak üldögélt naphosszat mosolyogva a kemencepadkán. [...] Szépnek szép volt ez a lány, azt mindenki láthatta. A haja barna csigákban tekeredett, mint a fák évgyűrűi, a szeme sötétlett, mint az alvó víz, és a mélyén ravasz kis fény csillogott, mint amikor kútba tekint a csillag. A szája? A szája pedig édesen piroslott, mint a kihasadt vadmeggy. Szegény anyjának mindig elszorult a szíve, ha ránézett. Mi haszna ennek a temérdek szépségnek, ha nem talál majd társat szegény leány, gondolta. [...]”

Egy napon.....”

(Tóth Krisztina: A lány, aki nem beszélt)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont